

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Institutiones Dialecticæ

Dieterich, Conrad

Giessæ Hessorum, 1611

Caput XVIII.

Nutzungsbedingungen

[urn:nbn:de:hbz:466:1-56580](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-56580)

subjecto Majoris. Quod si autem includitur. Negatio
est vitiosa.]

ELENCHUS I. FIGURÆ

Committitur I. quando propositio non est un-
versalis, sed indefinita æquipollens particulari. ut

*Bonum est, à quo dicimur boni. A sole nemo dicitur bo-
nus. Ergo sol non est bonus.*

[*Propositio æquipollet huic. Quoddam bonum est
quo dicimur boni Nempe, bonum morale. Sol autem
bonum naturale.*]

II. Quando assumptio est negativa, ut. *Omnia ho-
micide est puniendus. Nullus fur est homicida. Ergo
nullus fur est puniendus. Ridere est hominis. Loqui non est
dere. Ergo Loqui non est hominis. Omne animal est ho-
stantia. Nulla arbor est animal. Ergo nulla arbor est ho-
stantia.*

Hæc de prima Figura. Sequitur secunda.

CAPUT XVIII.

1. **S**ECUNDA Figura simplicis syllogi-
smi est, in qua argumētum tertium
(^{N. 3. Arctm. 1. 2. 3. 4.} *medius terminus*) est consequens parti
(*predicatum*) in utraq; præmissa, cum
conclusionē semper negatā.

2. Modi hujus figuræ communes
sunt Quatuor: Duo universales; *Cesare*
re, *Camestres*. Duo particulares; *Festinus*
Baroco. Quibus adduntur duo Singula-
res seu Proprii.

3. Primus modus universalis voca-
tur Cesare, qui propositionem & con-
clusionem habet universales negati-

vas: assumptionem verò universalem affirmativam, ut.

Et *Nullus avarus est vir bonus.*

sa *Omnis Philosophus verè Christianus est vir bonus. E.*

re. *Nullus Philosophus verè Christianus est avarus.*

Nullus avarus est dives, *Quia eget.* Sapiens non est turbatus, *quia benè utitur ratione.* Timidus non est fortis, *quia pericula detrectat.* Cometa non est stella, *quia consumitur.*

4. Secundus modus universalis est Camestres: qui propositionem habet universalem affirmativam, assumptionem & conclusionem universales negativas, ut:

Ca *Omnia bona faciunt possessores meliores.*

me *Nulla voluptates corporis faciunt possessores meliores. E.*

res. *Nulla voluptates corporis sunt bona.*

Amor consilio regi non potest: *Quia nullum consilium in se habet.* Inductio non est argumentatio, *Quia non est dispositio.* Audacia non est fortitudo, *Quia non est virtus.*

5. Tertius modus Particularis primus est Festivo; qui propositionem habet universalem negativam: assumptionem particularem affirmativam: Conclusionem particularem negativam, ut,

Fe *Nullus dives plura cupit,*
 sti *Euclio plura cupit. E.*
 no. *Euclio non est dives.*

Cælius non est voluptarius, Quia est studiosus
 rarum. Aeneas non est natus ab hominibus, Quia
 durus. Maximus non est lividus, Quia est mag-
 nimus.

6. Quartus modus Particularis
 cundus est *Baroco*, qui propositionem
habet universalem affirmativam: a-
sumptionem & conclusionem parti-
cularem negativam. ut,

Ba *Omnis qui peccat in Sp.S. desperat.*
 ro *Petrus abnegando Christum non de-*
 sperat. E.

co. *Petrus non peccat in Spiritum sanctum.*
 Saul non est electus. Quia non verâ fide Deo
 sit. Aeneas non est degener: Quia non meruit. Quo-
 dam animal non est homo: Quia non est capax
 plina.

7. Quintus modus specialis seu pro-
prius primus est, qui utramque præmi-
sam habet propriam: propositionem
verò & conclusionem negatas, assump-
tionem affirmatam. ut,

Agesslaus non est pictus ab Apelle.
Alexander est pictus ab Apelle. E.
Alexander non est Agesslaus.

Judas autor Epistolæ Canonice non est Ischario-
 tes. Quia Evangelium post Christi resurrectionem docuit.
 Johannes Baptista non est Christus. Quia est vox cla-
 mantis in deserto. Hic non est Messias. Quia non
 de sit.

8. Sextus & ultimus modus, seu proprius secundus est, qui propositionem habet affirmatam, assumptionem verò & conclusionem negatas. ut,

Messias debuit baptizare Sp. S. & igne.

Johannes non baptizavit Sp. S. & igne.

Johannes igitur non est Messias.

Simon Magus non fuit Christus. Quia non fuit Nazarenus. Petrus non est Paulus. Quia non est Apostolus gentium. Cicero non fuit Cæsar. Quia non oppressit patriam.

[*Hic Nota, quando argumentum tertium Syllogismi proprii secunda figura affirmatum est, disponitur juxta modum 1. proprium. Quando negatum est juxta modum secundum proprium.*]

Secundæ Figuræ sunt hi CANONES.

I. In secunda figura argumentum tertium sit consequens sive prædicatum in utraque præmissa, hoc est, in propositione & in assumptione.

[*Exempla proposita sunt in singulis modis.*]

II. In secundâ figurâ propositio semper sit universalis, aut propria; nunquam particularis, ut: Quædam delicta puniuntur à Magistrato. Nulla ebrietas punitur. Ergo nulla ebrietas est peccatum.

[*N. V. C. quia propositio est particularis. At valet Socrates fuit deformis. Plato non fuit deformis. Ergo Plato non fuit Socrates. Quia propositio est singularis sive propria.*]

III. In secunda figura tantum fiunt Syllogismi negativi.

In secunda figura conclusio semper sit negativa.

In secunda figura ne sint meræ affirmantes.

In secunda figura ex puris affirmativis nihil sequitur.

In secunda figura præmissarum altera negativa, ut, *V.C. Dialectica est ars. Sophistica non est ars. Ergo Sophistica non est Dialectica.* At non valet: *Omnes scelerati affliguntur. Petrus affligitur. Ergo est sceleratus. Quicquid placet Deo placet. Bona opera Deo placent. Ergo bona opera justificant. Quia præmissæ sunt meræ affirmantes.*

[Nota. Cùm termini sunt reciproci in propositione, conclusio affirmata in secundâ figurâ esse potest non quidem ratione formæ syllogisticæ, sed per accidens, quia isti Syllogismi potestate sunt in primâ figurâ. ut, *Omne animal sentit. Omnis homo sentit. Ergo omnis homo est animal.* Invertè propositionem & Syllogismus erit in prima figura. ut, *Omne quod sentit, est animal. Omnis homo sentit. Ergo omnis homo est animal.*]

IV. Secunda figura ad refutandum utilis commodatissima.

[Ratio est, quia in hoc figurarum schemate fit distinctio oppositorum, & separantur ea, quæ non conveniunt in tertio.]

ELENCHUS SECUNDÆ FIGURÆ

Committitur I. quando propositio est particularis. ut, *Quoddam animal est homo. Nullus asinus est homo. Ergo nullus asinus est animal.*

II. Quando Syllogismi affirmati sunt in secunda figura, ut, *Asinus habet aures. Tu habes aures. Ergo tu es asinus. Caper habet barbam. Sartor habet barbam. Ergo Sartor est caper. Omnis homo est bipes. Omnis gallina est bipes. Ergo omnis gallina est homo.*

Sic fuit & secunda figura, superest Tertia.